

Становище

от доц. д-н Моника Богданова

за дисертационен труд на тема:

МОДЕЛ НА ПЕДАГОГИЧЕСКО КОНСУЛТИРАНЕ ЗА РОДИТЕЛИ НА ДЕЦА С НАРУШЕНИЯ В РАЗВИТИЕТО (до 5 г.)

за присъждане на образователна и научна степен „доктор“,

професионално направление 1.2. Педагогика („Теория на възпитанието и дидактика“ – Педагогическо консултиране)

Автор: Елисавета Георгиева Пумпалова

Общо представяне, характеристика на кандидата и труда: Елисавета Пумпалова е завършила Факултета по педагогика, профил „Социална работа с деца и семейства“, като постепенно придобива квалификация в магистратура „Психология на детско-юношеската възраст“. Успоредно с това, тя има практически опит като специален педагог и специалист по сензорно-моторно развитие на деца с нарушения в развитието, с чиито родители съвместно търси пътища за психичното благосъстояние на детето. Именно така, естествено, се вписва и докторската ѝ дисертация, която прави връзката теория-практика, давайки възможност за утвърждаване на знанието.

Дисертационният труд на Елисавета Пумпалова е посветен на педагогическото консултиране за родители на деца с нарушения в развитието (до 5г.), поставено на основите на психоаналитичната парадигма. Темата е актуална и слабо разработена не само в България, но и по света, и поради трудността *дадена практика* да се идентифицира с *дадена теоретична парадигма* – професионален стандарт, които също не е много популярен днес. Разработването на Модел върху идеите на психоанализата също е изследователско предизвикателство, което Е. Пумпалова преминава с категоричност и последователност.

Трудът се състои от 204 страници основен текст, съставен от увод, три глави, заключения, приложения, библиография от 160 литературни източника.

Структурата на дисертацията *отразява и е в пълно съответствие с възприетите изисквания.*

Основните трудности в отстояването на авторската теза произтичат от нейния:

1. *Синергичен характер*, което изисква високо ниво на зрялост, опитност и професионална идентичност.

2. *Мултидисциплинарен характер*, прерастващ в трансдисциплинарен, което изисква етика към всяко научно поле и отстояване на конкретното.
3. *Психоаналитичен характер*, което изисква „прескачане“ на съпротиви на различни нива, тъй като психоаналитичната парадигма (от своето създаване досега), преминава през редица трудности, за да съществува, особено във времена на засилен когнитивизъм и статистически логизъм.
4. *Практически характер*, който изисква анализ, развитие (и лично), пробация и валидация на теоретични конструкции.
5. *Качествен характер на емпиричното изследване*, което изисква задълбочено знание за качествените изследвания, изява на собствен стил на описание и защита на автентичен авторов опит.

Всички тези трудности докторант Пумпалова решава, постигайки приносен характер на труда, със специфични достойнства, които биха могли да се систематизират в две основни полета:

1. Теоретично – направен е цялостен анализ на една сложна и не толкова популярна проблематика. Проследени и анализирани са спецификите на понятието *нарушение* и същността на педагогическото консултиране, на чиято основа се разгръщат оригинални интерпретации и авторски тези за осмисляне на съществуващи практики и дефиниции. Като резултат от теоретичните търсения е развит концептуален Модел за консултиране за родители на деца с нарушения в развитието (до 5г.), основан на психоаналитичната парадигма.

2. Практико-приложно – реализираното изследване е многостепенно и всеобхватно, а препоръките направени в дисертационното изследване биха могли да бъдат отправна точка в разработването на стандарти за работа с деца с нарушения в развитието и техните семейства. Практическият опит на докторанта, реализирането на педагогическо консултиране през психоаналитичната парадигма е доказателство за смисъла на подобен род изследвания по посока внедряване постиженията в конкретна среда.

Тези достойнства показват, че авторът не само познава проблематиката, но и проявява лична ангажираност към темата – при липсата на достатъчно изследвания в български контекст, Е. Пумпалова е успяла да систематизира идеи, да отвори пространство за размисъл и за научни търсения. И още един шрих – някак предусещащо, предвид кризата от КОВИД 19, въпросът за същността на нарушението, неговото „разкодиране“ през разбирането за страданието на детето ще бъде изключително актуален в следващите години. А ресурсите на педагогическото

консултиране като очертано практико-приложно и теоретично поле – все по-предизвикателни за професионализма на специалистите в полето на ранното детско развитие.

Авторефератът съответства на дисертационния текст, представяйки го по коректен и обобщен начин в 66 стр., завършвайки със списък на публикациите.

Цялостната процедура по обучението и защитата на труда на кандидата съответстват на изискванията на ЗРАСРБ.

Въпроси и критични бележки: като научен ръководител на Елисавета Пумпалова имах възможност да проследя нейното развитие и съм удовлетворена от упоритостта, издръжливостта и лоялността към знанието проявени от годните на нейното студентство, надявам се и в бъдеще. Вярвам, че нейната работа ще бъде свързана с каузата на децата, към която и Факултетът по педагогика принадлежи.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ: Предвид достойнствата на дисертационния труд, неговия приносен характер и автентичен авторски заряд, предлагам на уважаемите членове на научното жури да гласуват „ЗА“ присъждане на образователна и научна степен „доктор“ по Професионално направление 1.2. Педагогика /Педагогическо консултиране/ на Елисавета Георгиева Пумпалова.

03. 03. 2021 г.

Автор на становището:

доц. дпн Моника Богданова